

Juryrapport BNG Bank Nieuwe Theatermakersprijs 2015

De genomineerden voor de BNG Bank Nieuwe Theatermakersprijs 2015 zijn:

- BOG (MEN)
- Urand (EXPLORER/Prometheus Ontketend)
- Daria Bukvić (Nobody Home)
- Steef de Jong (Ludwig)
- Suze Milius (Exhibit)
- Nick Steur (A Piece of Time)
- Goldmund (Orkater/De Nieuwkomers ism. Korzo).

Ze vormen een even getalenteerde als diverse groep theatermakers. Ook dit jaar zijn het weer individuele theatermakers, performers, regisseurs en een aantal collectieven. Kunstenaars die zich ieder op eigen wijze verhouden tot de wereld, dichtbij en ver weg. Met een nieuwe vormtaal, cross-overs waarin ook nieuwe technologie, muziek en muzikaliteit wordt gebruikt, schijnen zij hun licht op onze samenleving. Over een wereld die boeit, vol eigenaardigheden, tekortschiet en vragen oproept.

Opvallend dit jaar was het grote aanbod aan interdisciplinaire projecten. Het werken met en het denken vanuit verschillende disciplines is een vanzelfsprekendheid geworden. De nieuwe vormtaal die hierdoor ontstaat spreekt de toeschouwers zeer direct aan. Directe interactieve betrekking van het publiek bij de voorstellingen lijkt voor jonge makers heel vanzelfsprekend.

BOG.

MEN. De mening herzien.

Het Vlaams Nederlandse collectief BOG. heeft in een korte tijd een zeer interessant idioom ontwikkeld. Het bijzondere is dat dit theater nadrukkelijk geen persoonlijk onderwerp heeft. Het gaat over ons allemaal. De voorstelling MEN. is een reflectie op onze meningen-cultuur. In de voorstelling worden meningen verkondigd. Triviale meningen, onzin meningen, serieuze meningen. Ze vliegen je om de oren in een even grappige als muzikale tekst. Met alleen het woord als wapen maakt BOG. swingend muziektheater. Als toeschouwer zit je op het puntje van je stoel om het allemaal mee te krijgen....Resultaat is een nauwkeurige artistieke analyse van menselijk gedrag in onze zoekende, onzekere samenleving. MEN. is pas de tweede voorstelling van BOG. maar het is voor de tweede keer volledig raak, vernieuwend en prachtig uitgevoerd.

Urland

EXPLORER/Prometheus Ontketend

EXPLORER/Prometheus Ontkend is het tweede deel in de internettrilogie van Urland. Het is een belangwekkende voorstelling geworden. Het 21e eeuwse poppenspel met de motion-capture techniek wordt transparant en onnadrukkelijk gebracht, met een verbeeldingsrijke, wervelende trip als resultaat. De humoristische en toegankelijke opening-scene tussen Deacon en Bridget (teksten van *The Bold* en *The Beautiful*) trekt de toeschouwer de voorstelling in. Hiermee geven de makers zichzelf de ruimte om complexe virtuele begrippen te demonstreren en de bijbehorende vragen te stellen. Zoals: In hoeverre kunnen we het lichaam laten transformeren of laten verdwijnen? Zeker tegen het einde laat de voorstelling prachtig de tristesse van de virtuele ruimte zien als Bridget en Deacon visueel gereduceerd worden tot de middelen waarmee ze gemaakt zijn: puntjes in een ruimte. De voorstelling roept vele relevante vragen op over de implicaties van virtuele werelden voor onze identiteit en maatschappij. Urland doet dit met een ijzersterke vertelkracht die (ook) de humor niet schuwt.

Daria Bukvic

Nobody home

Het veelzijdige regietalent Daria Bukvic maakte met *Nobody Home* een voorstelling waar de noodzaak vanaf spat. Op een grappige, speelse wijze en in een soepele montage wordt haar persoonlijke verhaal en dat van haar collega's, de drie acteurs Majd, Saman en Vanja verteld: hoe is het om als kind in Nederland aan te komen als je ouders hier asiel aanvragen. De ontstaansgeschiedenis van de voorstelling, maakt de voorstelling (zelf) nog opvallender. De makers en spelers ontmoetten elkaar op de toneelopleiding in Maastricht en bleken een migranten verleden te delen. De keuze om hun eigen familieverhaal op deze manier te verbinden met ons, als toeschouwer, brengt de grote kwaliteit van het theater naar voren om verbanden te leggen. Hun relaas over vluchten en ergens thuis horen wordt schrijnend waar het nodig is en zet je aan het denken. *Nobody home* is een verhaal dat verteld moet worden, maar nergens sentimenteel wordt. Een verhaal dat mensen verbindt en aanzet tot een gesprek

Steeff de Jong

Ludwig

De theatermaker en acteur Steef de Jong is een groot talent zowel als maker als performer. Alles wat hij op het podium doet, lijkt eenvoudig, maar schijn bedriegt. Tijdens de hoogtij van de technocratie kiest hij voor de analoge waarde van een ingenieus, fysiek decor van karton. Hij speelt met ons op zo'n onweerstaanbare en onderhoudende wijze, dat je je als toeschouwer al gauw volledig overgeeft aan zijn spel en fantasiewereld. Zijn ode aan Ludwig II, de kunstkoning van Beieren opent de ogen voor de zachte waarden van de kunst en schoonheid. Ludwig is een uitdagende en gulle uitnodiging om, samen met deze getalenteerde maker, in een fantastisch verfijnde kunstdroom te verdwijnen. Steef de Jong laat de verbeelding heersen.

Suze Milius / House Crying Yellow Tears

Exhibit

House Crying Yellow Tears is het jonge gezelschap van Suze Milius en met Exhibit maakten ze een theatrale tentoonstelling; een fusion project waarin zowel opkomende kunstenaars als performers te zien zijn.

In een grote expositieruimte worden we als toeschouwers losgelaten, we mogen kijken en bekeken worden. Gedurende de voorstelling worden we op intelligente wijze gedwongen ons eigen 'kijkgedrag' onder de loep te nemen. Met goed getimedede gedetailleerde beelden creëert Suze Milius een confronterend universum dat tegen de schenen van de consumptiegedrag in de (kunst)wereld aanschopt. Hiermee laat ze zien dat ze als regisseur naast een esthetische ook de directieve kracht bezit om eengrootschalig project als Exhibit te vervolmaken. Resultaat is een geestige, soms ergerlijke en verwarrende voorstelling met mooie beelden die getuigt van heel veel lef.

Nick Steur

A piece of time

Al jaren is Nick een opvallend figuur in het Nederlandse theaterlandschap en deze voorstelling is een apotheose van zijn gedegen onderzoek naar de verschillende vormen van performativiteit. In *A piece of time* dirigeert Nick Steur 32 metronomen, 32 bezoekers en een zware pendule. Hiermee geeft hij zijn toeschouwers een magische ervaring waarin de tijd stil lijkt te staan. In een roerig en haastig landschap neemt deze maker de tijd om de theatrale mogelijkheden van zijn fascinaties te onderzoeken en te ontdekken wat het ons als toeschouwers kan bieden. Hij zoekt schoonheid en verstillings en dwingt de

toeschouwer op een charmante manier zich te verhouden tot andere manieren van kijken en luisteren. Met *A piece of time* levert dat een nieuwe blik op voor fenomenen als tijd, ruimte en klank, maar ook een nieuw perspectief voor het theater zelf.

Orkater Nieuwkomers ***Goldmund***

De voorstelling *Goldmund* is een interessant ontmoeting tussen de disciplines muziektheater en dans. Theatermakers Thijs Maas en Wilko Sterke nemen samen met choreograaf Jasper van Luijk de roman *Narziss en Goldmund* van Herman Hesse als vertrekpunt. De klassieke strijd tussen lichaam en geest wordt verbeeldt met muziek en dans. Een ingenieuze, vruchtbaar aanpak. De scènes waarin de dans en de taal van Hesse samenkomen zijn grillig en wonderschoon en verbeelden treffend het dilemma waar *Goldmund* voor staat. Ook de toevoeging van popmuziek (dan weer een dromerige ballade, dan weer een opzweepende snelle pop song) draagt bij aan het helder maken van het duivelse dilemma. Het is duidelijk dat de makers van *Goldmund* uitgekende keuzes hebben gemaakt, die recht doen aan de kern van de roman, en die henzelf ook alle ruimte geven om muziek en dans met volle overgave te maken.